

2023 var året, hvor museet fejrede **Troldepringvandets 100-års jubilæum** med en udstilling og en bog om en enestående epoke i danske springvands historie samt en folkefest på dagen med et aftenprogram i slægt med det, der foregik for 100 år siden. Samtidig har 2023 været det første fulde år, hvor museet har driftet og fyldt den nye bygning og den renoverede vestligste del med aktiviteter. I årets løb vistest – ud over den faste samling – fire udstillinger og en særophængning: *Ejnar Nielsen, Alkymistisk Træf, Danske Springvand omkring 1900, Kunstnerkeramikken NU!* samt fortællingen om *et mystisk Christjern Schobius-maleri*.

Der er gennemført masser af formidling for gæster i alle aldre, hvor **29,7%** af årets **19.678** gæster har haft et direkte møde med museets *varme hænder* i form af rundvisninger, skoleformidling, Buketture, ferieværksteder eller andet.

Fondsmidler har i høj grad udvidet mulighedsrummet, og det har de over mange år gjort i samspil med de kommunale driftsmidler. Sommeren 2023 bød på den første store statslige særbevilling i museets historie. Takket være i særlig grad det lokale folketingsmedlem Anni Matthiessen, der har talt Troldværket sag, er der tilgået museet **to mio. kr. fra Kulturministeriets udlodningsmidler**. De er øremærkede til arbejdet med renovering af Troldværket, det gamle elværk, der skal danne rammen om museets omfattende formidlingsarbejde. Bygningen er skænket til museet af Aage og Johanne Louis-Hansens Fond.

Det gamle elværk i Lindegade blev opført i 1923 og fik på genial vis Troldepringvandet som sit kølebassin – et springvand, der fra 1923 til 1950'erne sprang døgnet og året rundt med brandvarmt vand. Siden købet er det døbt Troldværket.

UDSTILLINGER

Maleren Ejnar Nielsen

Udstillingsperiode: 28. januar 2023 til 6. august 2023

Udstillingen blev til i samarbejde med den Hirschsprungske samling og viste et bredt udsnit af malerens værker, hvoraf en del var malet i Gjern området. Ejnar Nielsen har - med afsæt i det nære venskab med Niels Hansen Jacobsen og sin tilknytning til det jyske - en særlig plads på Vejen Kunstmuseum, der har landets største samling af malerens værker.

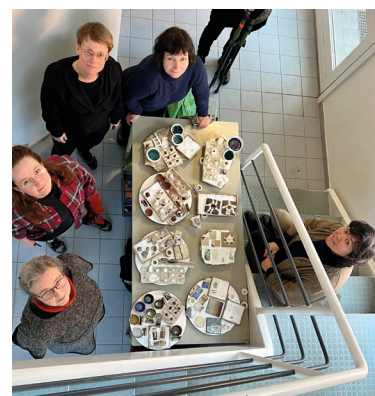
Der blev udgivet en bog i forbindelse med udstillingsåbningen: *Maleren Ejnar Nielsen*

Gæster i udstillingsperioden: 8769

PRESSE: Artikel i Kristeligt Dagblad den 8.10.2022 ifm. at udstillingen åbnede på Den Hirschsprungske Samling – nævnt, at en ville komme til Vejen fra 28.1.2023. Kort artiklen i Jyske Vestkysten 22.1.2023 samt 3-sidet artikel i Jydske Vestkystens tillæg Koncerter & Museer 7.5.2023 samt artikel 4.8.2023.

1. Papirkonservator fra SMK lægger Ejnar Nielsen-skitser til rette i vitrine. 2. Møbler tegnet af PV Jensen-Klint med betræk broderet af Martha From efter forlæg af Ejnar Nielsen. 3. To drenge lytter til en af de fire lytteposter, hvor blinde og handicappede fortalte om deres måde at sanse verden. 4. Et par gæster prøver 3D-brillerne, hvor Ejnar Niensens skitser til udsmykning af Københavns Rådhus kunne opleves indsat på salens vægge. Forperson for Dansk Handikapforbund gæstede udstillingen to gange og talte om at stille sig ud fysisk.

Alkymistisk Træf

Et keramisk møde mellem fortid og nutid

Udstillingsperiode: fra 10. september 2023 og forlænget til 10. november 2024

Bogen med samme titel som udstillingen blev præsenteret ved udstillingsåbningen.

Der blev lavet en introduktionsfilm og seks dialogfilm om projektets emner.

Et seminar afrunder projektet i marts 2024.

Helheden blev til med støtte fra Statens Kunstfond, Augustinus Fonden, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fonde til almene Formaal og Beckett Fonden

Gæster: 2743 i perioden 10. sept. - 31. december 2023

Presse: Portrætartikler af keramikere i Politikens Design-tillæg 27.10.2023. Artikel i Jyllands-Posten 12.11.2023. Artikel i Jyske Vestkysten 12.11.2023. Artikel i Kunstavisen nr. 11 2023 samt artikel af Erik Steffensen i Kristeligt Dagblad den 6.4.2024

Vejen Kunstmuseums hovedperson, billedhugger Niels Hansen Jacobsen (1861-1941), var i ti år bosat i 1890'ernes Paris, hvor han med J.F. Willumsen startede den danske stentøjs-historie. Keramikken blev den røde tråd gennem hans virke. Det er med sit stentøj, at han er repræsenteret i nordiske kunstmuseer samt i franske og tyske museumssamlinger i bl.a. Paris, Lille, Berlin, Leipzig, Dresden, Frankfurt og Hamborg. Han har skabt vilde keramiske værker, der har været fagfolk en gåde. På alkymistisk vis synes de tryllet frem i en særlig symbiose mellem kunstneren, materialerne og ovnens flammer.

Hvad stiller man op, når hans arbejdsproces synes umulig at afkode? Kort inden sin død bad han tilmed om at få sine papirer brændt – og en pligtopfyldende slægtning gjorde det! Man allierer sig med ti af nutidens keramikkyndige kunstnere og dertil ingeniører, der med det nyeste udstyr kan analysere på materialerne. Projektet blev til takket være Statens Kunstfond, Augustinus Fonden, A.P. Møller Fonden og Beckett-Fonden, der tilsammen har bidraget med de 1,5 mio. kr. Vejen Kunstmuseum har fået mulighed for at invitere ti kunstnere ind i en dialog om den keramik, som Hansen Jacobsen lavede for 80-120 år siden. På tværs af generationer er de ti deltagere valgt med forskelligartede tilgange til især glasurernes verden. I alfabetisk rækkefølge er de ti: Ane Fabricius Christiansen, Lisbeth Voigt Durand, Vinni H. Frederiksen, Karen Harsbo, Sophus Ejler Jepsen, Annelie Grimwade Olofsson, Pernille Pontoppidan Pedersen, Lise Seier Petersen, Bente Skjøttgaard og Anne Tophøj. Hver af dem har bidraget ind i projektet med en praksis og masser af erfaringer.

Fra foråret 2022 til forsommeren 2023 er der blevet indsamlet en nørdet fusion af kunsthistoriske-arkivalske indgange, videnskabelige PMI- og XRF-scanninger, keramikkyndiges faglige erfaringer samt empiriske og videnskabelige afsøgninger af materialer og teknikker, der tilsammen giver et kvalificeret bud på og viden om, hvordan Hansen Jacobsens unikke stentøj blev til. En milepæl under Alkymistisk Træf har været omskrivning af en fejlagtig antagelse i dansk stentøjshistorie. Man siger, at Danmark kun har stentøjsler på Bornholm, men det er nu bevist, at der i Skibelund, Askov og Vejen er rigtig godt ler, der tåler de høje brændinger omkring 1280°.

I udstillingen er det de nulevende, der har ordet. De ti kunstnere præsenterer egne, helt nye værker, der er blevet til under indtryk af deres empiriske forskning i Hansen Jacobsens materialer og teknikker. I bogen er det fortiden, der kommer til orde. I et lettilgængeligt sprog og med masser af billeder af både Hansen Jacobsens værker og processer kommer vi helt tæt på hans arbejde med glas, metal, slagge fra det lokale jernstøberi, glasur og det lokale ler.

Trolske Kræfter

Danske springvand i tiden omkring 1900

Udstillingsperiode: 30. september 2023 til 28. april 2024

Gæster: 2182 i perioden 30. sept. til 31. december 2023

Presse: Annette Nyvangs bagsideartikel om Troldepringvandet i Politiken, 19.10.2023 samt hendes bagsideartikel om udstillingen i samme avis 20.10.2023.

Den 30. september åbnede udstillingen, der markerede Troldepringvandets 100-års jubilæum ved at sætte fokus på flodbølgen af springvand, der blev til i Danmark og helt særligt København i tiden omkring 1900. De fleste kender *Gefion*-springvandet, men hvor mange har set *Bjørnespringvandet* i Rådhusets indre gård, *Havhestebrønden* i gårdhaven ved Designmuseum Danmark eller brønden på *Vandkunsten*, hvis midterfelt er modelleret af Niels Hansen Jacobsens livsvidne, maleren Axel Hou?! Dønningerne nåede ud i landet til bl.a. *Ymerbrønden* i Faaborg, *Troldepringvandet* i Vejen i 1923 og *Havfruespringvandet* i Svendborg i 1928. I både udstillingen og den medfølgende bog blev der også sat fokus på de springvand, som vi ikke fik. Hvad om bygmester P.V. Jensen-Klints lystige Amagerbonde her til højre havde danset på Amagertorv i stedet for *Storkespringvandet*?

Udstillingen dækkede perioden fra *Storkespringvandet* blev indviet i 1894 på Amagertorv. Her sås fx Joakim Skovgaards og Th. Bindsbølls *Dragespringvand* (skitseret 1888, gradvist opstillet over årene 1904, 1908 og 1923), Kai Nielsens *Ymerbrønd* fra 1913, Rasmus Harboes *Herkulesbrønd* fra 1916, Niels Skovgaards *Havhestebrønden* fra 1916 og Anders Bundgaards *Gefionspringvandet* fra 1908, der blev en absolut milepæl. Dens kombination af granit og bronze satte en standard, som Hansen Jacobsen nok havde drømt om at følge ved *Troldepringvandet*. Af økonomiske årsager måtte han dog nøjes med bronzetolden og modellerede på stedet bassinkanterne, de fire tudser og otte drageøgler i beton. Da springvand i høj grad lever i kraft af vandets spil, vist i udstillingen også Mette Mærsk's film af udvalgte springvand i funktion – inklusiv den rislende lydside. Til udstillingen blev udgivet en bog, der blev trykt med støtte fra Ny Carlsbergfondet. Her er en kort introduktion til de historiske danske springvand, et afsnit om Foreningen til Hovedstadens Forskønnelses betydning for de mange konkurrencer og færdige værker. Dertil er der artikler om enkelte springvand, hvor Jens Peter Munk skriver om *Dragespringvandet*, Charlotte Christensen om *Ymerbrønden*, Teresa Nielsen om Hansen Jacobsens mange projekter med vand, om *Troldepringvandet*, fontænen på *Vandkunsten*, *Havhestebrønden* og *Danserindebrønden* i Helsingør. Indsigtsfuldt har Oskar Kristensen skrevet de indledende kapitler, hvor den danske springvandsbølge endelige har fået sin samlende fortælling. Med *Gefionspringvandet*s saga har han givet en af landets største turistattraktioner sin samlede historie

1-5. Udstillingen under opbygning.
6-7. Kunstforeningens udflugt til springvand i Kbh.

8-12. Benjamin Skovgaard afformer koen i *Ymerbrønden* i Faaborg og tilføjer den til gipsen, der var udlånt fra *Kunsten* i Ålborg.

Kunstnerkeramikken NU!

Udstillingsperiode: 1. december 2023 til 14. april 2024

Udstillingen fandt sted i den nordlige ende af den sal på museet, der i 1924 blev opført som atelier for Niels Hansen Jacobsen. Den fungerede i december som årets julekalenderudstilling og blev besøgt af skoleklasser, der åbnede de 24 låger dag for dag. I december måned overværede 29 klasser forestillingen. Der var i alt 596 skoleelever i perioden 1. december - 31 december 2023.

Som den tredje i rækken – en kunstens hattrick – fulgte udstillingen med 10-års intervaller op på 2003-udstillingen *Bagværk med glasur* og 2013-udstillingen *Betroet Tvivl*. Som fællesnævner for de tre udstillinger står keramikeren Karen Harsbo, der er leder af Laboratoriet for Keramik på Kunstakademiet i København. Hun er kuratoren, der har givet oplæg til, hvem og hvad der skulle indgå udstillingen – en blanding af færdiguddannede og nuværende studerende, der på forskellig vis har gjort brug af keramikken. Her er tale om kunstnere, der går til leret som ufaglærte – enkelte, som Ida Schrader, har alene brugt porcelænet til at støbe sokler til sine nikkende aks, det poetisk værk, der drives af batterier knyttet til modstande og magneter.

I forlængelse af, at Niels Hansen Jacobsen (1861-1941) er omdrejningspunktet på Vejen Kunstmuseum, har museets udstillinger og forskningen fokus på hans arbejdsfelter skulptur og keramik. I 1880'erne blev han uddannet som billedhugger fra Kunstakademiet i København. Dengang var der endnu ikke en særskilt afdeling for keramik – ler var primært et materiale, som man brugte til at modellere skulpturer op i inden de blev støbt i gips og forhåbentlig siden forevigt i bronze eller sten. Mens han var bosat i 1890'ernes Paris, mødte han den højtbrændte keramik – stentøjet. Museets keramiksamling er bygget op om Hansen Jacobsens to felter: 1) Den danske stentøjstradition, som han var med til at grundlægge i 1890'ernes Paris sammen med J.F. Willumsen. 2) Kunstnerkeramikken – de kunstnere, der som 'ufaglærte' har givet keramikken skulpturel form såsom arkitekterne Th. Bindsbøll, P.V. Jensen-Klint, Carl Petersen og Martin Mortensen, eller malerne Elise Konstantin-Hansen, Susette Holten og Christine Swane.

1. Størteparten af de udstillende kunstnere var på besøg på museet i efteråret op til udstillingen. **2.** I løbet af december gæstede knap 600 skoleelever museet for at være med til at åbne julekalenderen. **3.** + **6.** De to store monterer i den nordlige ende af Hansen Jacobsen-salen var fyldt med samtidskunst. **4.** De 24 mægtige julekalenderkasser stod som en væg på tværs af salen og definerede udstillingsrummet. **5.** Melanie Zwnikken tegnede motiverne til de 24 dæklåger til kalenderen. Hendes tegninger blev sat på auktion ved museets 100-års fødselsdag sommeren 2024 og indbragte over 20.000 kr., som hun vil bruge til at sende unge i Vejen Billedskole.

Christjern Schobius

Det mystiske maleri

Udstillingsperiode: 10. september 2023 til juni 2024

Gæster: 2643 i perioden 10. sept. - 31. december 2023

Særophængningen på den øverste etage i nybyggeriet er blev til i forlængelse af, at museet på auktion erhvervede et mystisk maleri med et motiv, som museet allerede havde erhvervet, men malet i 1886 af Henriette Hahn Brinckmann. Maleren var anført til at være Christjern Schobius, der allerede er repræsenteret i museets samling, men som på det

tidspunkt var blot 14 år gammel. Hvordan kunne de to kunstnere have malet det samme motiv let forskudt for hinanden? Et entydigt svar er endnu ikke fundet, men kan være forbundet med, at de begge har haft Kr. Zahrtmann som lærer. Ophængningen bestod af det Schobius-maleri, som museet erhvervede på auktion tilbage i 1997, to langtidsdeponerede værker fra SMK og dertil en håndfuld indlån fra Kunsten i Ålborg – byen den unge maler var fra. Med imødekommenhed fra museet kom de til Vejen samtidig med udlån af gipsen til Kai Niensens *Ymerbrønd*, der var udlånt fra Ålborg til springvandsudstillingen. Nu kunne Schobius' portræt af faderen vises side om side med museets maleri af en snedker i sit værksted. Som antaget, bekræftede sammenstillingen, at faderen må have stået model til snedkeren. Særophængningen blev vist frem til maj 2024, da etagen blev inddraget til Søren Willadsen-udstillingen.

FORMIDLING: Det nye værk blev i efterårsferien 2023 præsenteret under konservering i udstillingen ved Dorthe Aggerholm. Under afrensning viste det sig at bære CS' signatur, og mange virtuose detaljer dukkede op under lag af snavs.

FORMIDLING

Troldepringvandets jubilæum. Et af årets højdepunkter var fejringen af 100-års fødselsdagen for Troldepringvandet, der blev bakket op af et talstærkt fremmøde. Vejret bød ind fra sin smukkeste side med tørvejr og lidt sol trods dagens tunge byger og regn i stort set hele oplandet. I ugerne og dagene inden blev der gjort forskelligartede forberedelser. En aften blev der afprøvet fremstilling af hjemmelavede fakler, og i ugen op til festdagen var *Troldens Havehold* godt i gang, så Museumspladsen kunne tag sig godt ud på festdagen. Midt i sommerferien blev festen holdt på dagen og på samme klokkeslæt som for 100 år siden. Torsdag den 13. juli 2023 kl. 19-22 blev Troldepringvandet behørigt fejret med taler om dets historie ved Teresa Nielsen, Sophus Ejler Jepsen genopførte Jeppe Aakjærs tale fra indvielsen i 1923, 1. viceborgmester Jørgen Thøgersen talte bl.a. om springvandets betydning for byen og museet, og Oskar Kristensen fortalte om udvalgte ikke realiserede danske springvand – som optakt til den udstilling, der åbnede på museet den 30. september om danske springvand fra tiden omkring 1900.

Musikalsk var aftenen kædet sammen af Morten Musicus og Nikolaj Hansen, der supplerede hinanden på diverse instrumenter. I dagens anledning havde Grethe Brinch Knudsen forfattet *Troldepringvandets festsang*. Den beretter på bedste vis om, hvordan Trolde sejrede i kampen om pladsen midt i byens unikke springvand. Morten Musicus, der stod for aftenens fællesdans, havde forfattet en kort dansesang: "Trolde, trolde i 100 år – Springvand i dit hår – Hjerter slår – Tiden går – Du består!" Til den var der en serie fælles bevægelser, som den lærenemme flok hurtigt var med på. Det blev til en flot, bølgende dans omkring Trolde!

På festdagen opkøbte Vejen Kunstmuseum supermarkedernes lagre af små æsker med tændstikker for at sikre, at der var æsker nok til uddeling. Målet var at få lavet et tæt palisadeværk af tændstikker hele vejen rundt om Troldepringvandets kant. På personalemøde var der rullet metervis af lerpølser, der blev lagt ud. Alle de fremmødte tog ivrigt del i byggeriet. Gæsterne fik æsker med tændstikker, og der blev kamp om at komme til. Det var livsbekræftende at opleve det store engagement. Skulder ved skulder knælede folk og

1. Schobius' maleri inden konservering. 2. Konservator Dorthe Aggerholm i arbejde på museet i efterårsferien 2023. 3. I øverste højre hjørne dukkede CS-signaturen op. 4. Henriette Hahn-Brinckmanns 1886-skildring af samme motiv.

byggede sammen uden nødvendigvis at kende hinanden, men på vej mod et fælles mål. Jeppe Aakjærs *stand in*, Sophus Ejler Jepsen, strøg den første tændstik, og flammerne løb stille rundt om bassinet. Roen sænkede sig, for det måtte tage sin tid og ilden bestemte. I løbet af aftenen var der workshop, hvor de fremmødte fik fremstillet mindst 150 hjemmegjorte fakler. De bestod af en pind, omviklet med stof dypet i ren stearin. Efter at have sunget Jeppe Aakjærs *Stille Hjerte* blev faklerne tændt, og de brændte godt! De fremmødte dannede kreds om *Troldepringvandet*. Mod slutningen var der kransekage og bobler, som var sponsoreret af Thorkilds Vinhandel – et særligt bidrag til markering af det unikke 100-års jubilæum, tak for det!

Fra vores fjerne forfædre er der en del pyromantikere, der har arvet glæden ved lyset og ilden. Ud over tændstik-ildbanen og produktion af fakler bød 100-års fødselsdagen afslutningsvis på simultan tænding af otte store fyrværkerifontæner på Troldepringvandets bassinkant.

FFF – Fyraftens Fordybelse den Femtende. BAGGRUND: Under pandemien afholdt museet i nov. 2020 – med behørig afstand – møde med en bred gruppe af bekendte om nye formater for arrangementer – drømme om at krydse forskellige fagligheder og måske skabe noget mere interaktivt end det klassiske foredrag, gerne et fyraftensmøde som en slags samtalesalon, hvor der er plads til, at de fremmødte kan spørge ind og bidrage til dagens tema. Der var enighed om forsøgsvis at lægge ud med et månedligt træf. Et dogme var datoen, hvor den 15. lå fast hver måned, og over tid ville møderne lande på forskellige ugedage.

I 2023 blev det nye format testet i form af en månedlig dialog mellem de fremmødte og månedens fortæller – en udefrakommende nørd på sit særlige felt. Rækken af månedlige arrangementer blev lagt som fyraftensmøder kl. 16 til ca. 17.30, så de kunne nås inden aftensmaden, og hvad der ellers kalder!

FFF blev til i samarbejde med Folkeuniversitetet i Vejen og medspillere afhængig af tema. Den 15. februar 2023 blev det første arrangement afholdt i museets udstilling, hvor Charlotte Christensen fortalte om kvinderne i Ejnar Niensens malerier. Eksempelvis talte Pia Fris Laneth den 15. maj i Vejen Kirke om Danmarks første kvindelige præster, og den 15. september blev FFF til i samspil med Askov Højskole, da Lone Kølle Martinsen oppe i Tårnsalen fortalte om de kvindelige lægprædikanter i kredsen omkring Grundtvig.

Formidling for de yngste medborgere

Gennem mange år har 1/4-1/3 af museets gæster været under 18 år. Det skyldes en bevidst prioritering af formidling til egnens yngste medborgere, der jo alle potentielt er fremtidens museumsgæster. Det sker primært gennem den årlige *Stentøjsfabrik* i foråret, formidlings-satellitten *Skibelundetlets* opstilling i sensommeren ved en af kommunens skoler, efterårets *ABC på museet* og den årlige *julekalenderudstilling*.

Dertil er der de mange familier, der vælger at sende deres børn i *Vejen Billedskole* i de 20 undervisningsgange om året, der fordeler sig med 10 i foråret og 10 i efteråret. Over årene har billedskolen haft 70-100 elever om ugen.

Musikalsk museumsbesøg for de mindste ved musiker Simon Voigt

Som noget helt nyt inviterede Vejen Kunstmuseum de første måneder af 2023 de mindste medborgere til en legende og sanselig opdagelsesrejse på museet sammen med musiker Simon Voigt. En del af museets gæster er tidligere stødt på Voigt på Vejen Kunstmuseum, hvor han eksempelvis har bidraget med musikken til de årlige julekalenderudstillinger og ved udstillingsåbninger. For første gang var målgruppen i det musikalske sanseunivers de

1. Morten Musicus spiller fanfare, da Jeppe Aakjær i form af Sophus Ejler Jepsen tænder ildbanens første tændstik. **2.** Der dypes fakler i flydende stearin. **3.** Glade deltagere står med fakler på Museumspladsen. **4.** Morten Musicus førte an ved fællesdans og fik indstuderet kort sang til Troldepringvandets fejring. **5.** Fejringen blev afsluttet med festlige fontæner - oplagt ved fejringen af et springvand! **6.** Til en af årets FFF'er taler Dorthe Chakravarty om Marie Christensen, der i 1899 stiftede Københavns Tjenestepigeforening

helt små, der forhåbentlig har størstedelen af deres museumsbesøg foran sig. På museet er der plads til alle, og alle er mere end velkomne. Under besøget er sanserne konstant aktiveret – der bliver kigget på malerierne, på pakkerne, instrumenterne, og der bliver slukket for synet, når øjenbindet tages ned for øjnene. Der bliver lyttet til instrumenterne, nogle mere kendte end andre, der bliver lyttet til Voigt, der med ro fører børnene gennem forestillingen. Der bliver rystet og snuset til lavendelposen, der bliver følt på velour, silketørklæder, glimmeræskan og instrumenter. Nogle af børnene sidder helt stille og følger koncentreret med. Andre kan ikke vente med at pakke de flotte gaver op. Alle børn er fælles om oplevelsen, der afsluttes med, at Voigt finder sin harmonika frem og synger og spiller "At samles, skilles ad". Bag børnene hænger Ejnar Nielsens Den blinde spillemand, hvis ornamentering på drejorglet går igen på den harmonika, der nu begynder at give lyd fra sig lige her i forestillingen. Forestillingen stopper ikke, når Simon Voigt har sagt farvel og tak for i dag. Kunsten, teatret og musikken væves sammen og sætter tankerne i gang hos de yngste gæster. Efter forestillingen kan børnene med deres voksne atter bevæge sig ud i udstillingen og udforske temaerne fra forestillingen i malerier og skulpturer. De kan også blive siddende for en stund, dér ved den blanke skovsø under trækroneerne, og tage sig tid til at den smukke forestilling kan lagre sig.

Stentøjsfabrikken. I uge 15-17 tog Sophus Ejler Jepsen og Dorte Lehmkuhl imod de mange skoleklasser, der skulle lære at lave deres egne støbeforme og pulverisere deres medbragte sten for at bruge pulveret som glasur. Der var **175** deltagere ved Stentøjsfestivalen den juni 15. Hen over sommeren 2023 var de over 150 glaserede stentøjskrus udstillet i den midlertidige udstillingsbygning, som Sophus Ejler Jepsen opførte tilbage i 2022 sammen med et væld af medspillere – og med al magt til "børnemuring", en disciplin, hvor man murer efter lyst frem for evne...

SKIBELUNDTELTET – sommerbilledskole og skoleformidling. Siden 2007 har Vejen Billedskole udbudt sommerbilledskole. For at holde en fortrolighed og nærvær i forhold til undervisningen har max deltagerantallet ligget omkring 15, men er vokset lidt, da der nu er to undervisere: billedhugger Sophus Ejler Jepsen og musiker Simon Voigt. Siden 2020 har rammen været Skibelundteltet, der er museets formidlings-satellit.

2020: Lintrup

2022: Jels

2023: Holsted

I 2023 stod Skibelundteltet ved Torvet i Holsted. I forlængelse af sommerbilledskolen var der i fire uger formidling for alle klasser fra Højmarkskolen. De gik fra skolen til dagsforløb et dagsforløb omkring teltet, der var opstillet ved Torvet i det nordlige Holsted. Omdrejningspunktet for formidlingen var Oscar Wildes eventyr *Fiskeren og hans sjæl*, som klasserne genfortalte og illustrerede sammen med museets formidlere, billedhugger Sophus Ejler Jepsen og kunsthistoriker Marie Strøm.

20 klasser var på besøg i teltet med et samlet besøg på **423** elever, der mødte billedkunsten og museet på en ny og uventet måde.

1.

2.

1. Stentøjsfabrikkens færdige værker står sommeren over i museets midlertidige udstillingshal på Museumspladsen. **2.** Kort inden skolernes sommerferie fejres Stentøjsfestivalen. **3.-7.** Skibelundteltet stod i Holsted, hvor alle Højmarkskolens elever var på dagsbesøg i til Oscar Wilde fortælling og tegne-/maleøvelser i det frie.

3.

4.

5.

6.

7.

ABC PÅ MUSEET. De 10 førsteklasser, der har deltaget i museet ABC-forløb var i november med deres forældre inviteret til afslutning, hvor de fik fortællingen om projektet og så udstilling af klassernes bøger med illustrationer til Oscar Wildes fortælling om *Fiske-*

ren og hans sjæl – årets skyggefortælling. Med et skattekort gik familierne på opdagelse på museet. Eleverne viste deres forældre de kunstværker, der var forlæg for deres bogillustrationer. De begejstrede guider afspejler, at disse 1. klasselever har fået et nært forhold til de billeder, de har arbejdet med – og er blevet fortrolige med museet under klassernes tre besøg på stedet.

Siden 2017 har museet hvert efterår tilbudt formidlingsforløbet *ABC på museet* for førsteklasser i Vejen Kommune. Hvert år bliver de ti pladser lynhurtigt besat. I 2023 havde klasserne to besøg på museet og en afsluttende fernisering for elevernes familier og lærere. Arbejdet med alfabetet sammen med de yngste elever i skolen har fra begyndelsen været et fast hovedelement, mens de konkrete fortællinger og aktiviteter har varieret fra år til år. Gennem årene er bogstaver blevet malet, klippet og trykt i Gutenbergs gnide-trykpresse. Bogstaver er blevet formet af elevernes kroppe klædt i hvidt på sort baggrund. Bogstaver er klippet som gækkebreve i form af søjler, cirkler og halvcirkler. Bogstaver er blevet til ord og digte udgivet i digthæfter, og elevernes bogstaver har spillet hovedroller i et skygge-teater. *ABC på museet* er kunstformidling for børn med et stort fokus på billedkunstfaglig praksis. Derfor har forløbet altid indeholdt vekselvirkningen mellem aktiviteter på museet og i formidlingskøkkenerne. Samtidig er det et formidlingstiltag med vægt på fordybelse. Med fire timers besøg med de enkelte første klasse, og fordi klasserne altid kommer på besøg mere end én gang, bliver eleverne fortrolige med museet og billedskolen. Det har givet plads og tid til at fordybe sig i de forskellige processer. **STOR TAK** til Marie Strøm og Sophus Ejler Jepsen for udviklingen af og arbejdet med det gode forløb!

KUNSTNERKERAMIKKEN NU. En vigtig del af skoleformidlingen er julekalenderforestillingen, der i december bringer hundredvis af skolebørn på besøg på museet for at åbne dagens låge. I 2023 har det handlet om værker udført af nuværende og tidligere elever i Laboratoriet for Keramik på Kunstakademiet i København. Egnens skoleelever har her mødt samtidskunsten sammen med museets formidlere, hvor de starter i Skulptursalen hos Niels Hansen Jacobsen, der som dem er vokset op i Vejen. Da han i 1880'erne gik på Kunstakademiet var der ingen afdeling for keramik – det glaserede stentøj lærte han først at kende i 1890'ernes Paris. Til gengæld får skoleeleverne gennem tegning efter tornado-metoden en oplevelse af, at de alle kan tegne med hver deres måde at bruge blyantsstregen.

1. Marie Strøm med et hold ABC-elever. **2.** En skoleklasse tegner Pippi-figurer. **3-6.** Ved en af årets billedskoleeftermiddage blev der lavet sprælle-trolde. **7.** Der er stort fremmøde til de halvårslige ferniseringer, der holdes på Lindetorvet, hvorefter udstillingen ses rundt om i museets sale.

Vejen Billedskole. Skolen, der blev etableret i 2005, oplever fortsat stor interesse og er medvirkende til, at museet har så god kontakt til børnefamilierne. Unge under 18 år har over de sidste mange år udgjort 25-30% af museets gæster. Børnenes fortrolighed med stedet gennem skolebesøg betyder, at de også kommer på besøg med deres familier, alene eller sammen med en kammerat – altså gerne uden voksne! Billedskolens koordinator er Jette Löwén Dall, der har næsten halvdelen af skolens 80-100 elever på sine tegnehold. Skolen udvikler løbende nye tiltag. Gennem en årrække har der hvert semester været arbejdet med en FGO: Fælles Grafisk Opgave. Ud fra et tema laver hver elev i billedskolen en sort tuschtegning over semesterets tema – det være sig fremmede planter, en øde ø, blomster eller drager i foråret 2023. Tegningerne digitaliseres og

bruges som baggrund på semesterets diplomer og flyers, som Sophus Ejler Jepsen og nu Marie Strøm tilrettelægger. De er klar ved den halvårslige fernisering, der trækker hjemmевante børnefamilier incl. bedsteforældre, tanter og onkler.

I forårssemesteret havde skolen 7 hold med i alt 780 besøg.

Efterårssemesteret havde 7 hold og 69 elever.

Forårssemesterets fernisering trak 175 gæster og til efterårssemesterets fernisering var 165 mødt op.

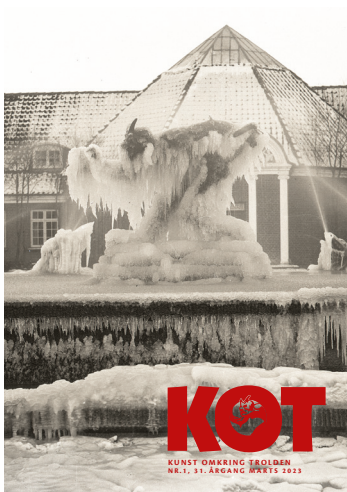
I 2023 cementeredes billedskolens nye tiltag, der blev sat i søen i efteråret 2022: *Billedskolens eftermiddag*. En sådan blev afholdt både i forårs- og efterårssemesteret 2023. Formålet er at samle billedskolens lærere og elever på tværs af de forskellige hold – og samtidig give alle med interesse for billedskolen en *prøvesmagning*. Den 11.3.23 blev Billedskolens Eftermiddag til under semesterets tema: DRAGER. De findes i mange forskellige slags, og nogle af dem er ildsprudlende. Dagens helt særlige oplevelse blev et show ved en tilkaldt ildpuster, der også optrådte ved forårets fernisering!

MKVO – Museums- & Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

MKVO blev grundlagt i 1905 med hovedformål at få opført et kunstmuseum i stationsbyen Vejen, der dengang havde 2.000 indbyggere. Der var 3.000, da museet endelig blev opført i 1924. Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn er de frivillige kræfter, der står bag organisering af aftenarrangementer på museet, udflugter og rejser

Årets 15 arrangementer var i kronologisk rækkefølge: 1. feb. generalforsamling. 3. feb. åbning af udstilling med malerier af Anna Østergaard. 24. feb. musikaften og spisning med Trine Lilholt og Klaus Thrane. 21. marts koncert med Eskær Trioen. 31. marts udstilling med værker af Lise Burgaard. 19. april foredrag med Mette og Lasse fra Egeværk. 2. maj foredrag ved Jørn Steinicke om Christiansø- og bornholmermalerne. 16.-19. maj bustur til Bornholm. 8. sept. udstilling med værker af Jens Uffe Rasmussen. 20. sept. koncert med RAV. 11. okt. foredrag om springvand ved Oskar Kristesen. 14. okt. bustur til København med fokus på springvand. I fællesskab stod MKVO, museet og Vejen Teaterforening for at få den unikke teaterforestilling *Når kunsten sitrer* til Vejen. Den blev vist på museet den 31.10.2023 og handlede om kvinderne i J.F. Willumsens liv. 8. nov. åbning af udstilling med værker af Pernille Bejer. 13. nov.. Koncert med strykekvartetten Akela i Vejen Kirke. Der har i alt været over 700 gæster til MKVOs 2023-arrangementer.

K.O.T. – Kunst omkring Trolde.

I fællesskab udgiver MKVO, Museums- og Kunstforeningen for Vejen om Omegn, og Vejen Kunstmuseum tidsskriftet *Kunst omkring Trolde*, forkortet K.O.T., der sendes til foreningens medlemmer og museets kontakter – og ligger fremme til museets gæster. Bladet når bredt ud både i fysisk form og via den digitale version, der ligger på www.vejenkunstmuseum.dk.

Tidsskriftet er både information om museets og foreningens løbende aktiviteter samtidig med, at der bringes artikler, der på nørdet vis går i dybden med emner af relevans for museets samling. Skakentusiasten Lars Lindhard kaster sig ud i dokumentation af det skaktræk, der er forevigtet med de elfenbensskakbrikker, der står i billedhugger Niels Hansens Jacobsens lille stue. Peter Morell har fremdraget politirapporter fra 1936 om en tyvag-

tig medarbejder. Politiets omhyggelige beretninger har – som supplement til Alkymistisk Træf – givet vigtige oplysninger om Niels Hansen Jacobsens arbejde med keramikken. Birgit Svensson har gennem historien om af Niels Hansen Jacobsens keramiske kaniner i privateje været med til at fortælle en historie om Niels Hansen Jacobsens niece Kaja, der oprettede og drev børnehjemmet på Baungårdsvej i Vejen.

BLAD NR. 1

Troldepringvandets 100-års fødselsdag
Musikalske museumsbesøg for de mindste med Simon Voigt
Fyraftens Fordybelse den Femtende - FFF
Maskeværksted i vinterferien

BLAD NR. 2

Advokat Lars Lindhards om opstillingen på skakbrættet i Hansen Jacobsens stue
Peter Morells artikel med afsæt i politiets dokumentation om en tyvagtig medarbejder
Mindeord for kunstneren Anette Holdensen

BLAD NR. 3

Alkymistisk træf - Et keramisk møde mellem fortid og nutid
Trolske Kræfter
Jubilæum for Troldepringvandet
Birgit Svenssons fortælling om Hansen Jacobsens søster Kaja, der drev byens børnehjem
Vejen Kunstmuseums nybyggeriet tildelt AICAs pris som årets kunstbegivenhed 2022
Jean Paul Guintrands og Jørgen Dalgaards gave til Vejen Kunstmuseum
Museumsdirektør Teresa Nielsen tildelt Udvikling Vejens Turismepris.

BLAD NR. 4

Om udstillingen Kunstnerkeramikken NU!
ABC på museet 2023
Alkymistisk træf - særudstilling og bog
Springvandsudstillingen

Ferieværksteder

VINTERFERIENS MASKEVÆRKSTED. Efter indvielsen af det nye museum er ferieværkstederne rykket tilbage i museets rammer efter nogle år i Vejen Billedskoles midlertidige lokaler ved Nørretorv. I både Skibelundsalen og den store Glasmellebygning, som forbinder M-huset med Det gamle Bibliotek, kunne gæsterne slå sig ned ved værkstedsbordene og arbejde kreativt med masker. De to værkstedsstationer gav plads til, at mange børn og familier kunne fordybe sig i aktiviteten. Museets formidler, billedhugger Sophus Ejler Jepsen, stod for vinterferiens maskeværksted, og sammen med museets frivillige hjælpere instruerede han både børn og voksne i den enkle teknik bag de eventyrlige papirmasker. Med et stykke kraftigt karton og få greb med saks og klipsemaskine blev der fremstillet alle mulige typer af masker. Øvelsen kaldes PAPIRSLØJD, og til lejligheden havde Sophus Ejler Jepsen fremstillet en maskemanual, som guidede gæsterne gennem de indledende

trin i processen. Maskeværkstedet er alsidigt, fordi teknikken gør det muligt at skabe simple masker, men også mere avancerede masker. De mindste børn oplevede stor glæde ved at bruge saksen som redskab, mens andre kastede sig ud i den avancerede masketeknik med f.eks. rensdyrsnude eller dragegab! Maskeværkstedet i vinterferien havde besøg af **302** ivrige gæster.

EFTERÅRSFERIENS BØRNEKULTURDAG. Tirsdag i uge 42 byder Børnekulturdagen traditionen tro på et væld af aktiviteter. Børnekulturdagen finder primært sted på Museumspladsen, der med godt vejr summer af liv mens SFO-børn og børnefamilier med bedsteforældre myldrer omkring. Dagens aktiviteter muliggøres takket være et hold af frivillige hjælpere – særligt Danmarks Naturfredningsforenings Vejen-afdeling og Vejen Jagtforening, der supplerer museets formidler Marie Strøm. Med tak til dambruget ved Vejen Store Vandmølle er der et stort kar med ørreder. Børnene følger levende med, når de fanges, parteres, grilles og spises. Jægerne viser partering af fuglevildt og har bl.a. følekasser og andre oplevelser med til børnene. Populært er også Naturfredningsforeningens tilbud om at bage pandekager over bålfad – og få fine insekttatoveringer. I 2023 bød museet på et ligeledes populært perleværksted. Børnekulturdagen havde i 2023 **986** gæster fordelt mellem Museumspladsen og museets sale, hvor særligt Ingrid Vang Nyman oplevelseslandskabet var i spil.

BUKETTURE 2023

57. BUKETTUR SØNDAG 15.01.2023 kl. 13-16
Travetur Åtte Bjerge - 20 personer i grumt vintervejr.
58. BUKETTUR SØNDAG 05.02.2023 kl. 13-16
Travetur Vittrup Baun - 68 personer.
59. BUKETTUR SØNDAG 12.03.2023 kl. 13-16
Travetur Revsing Plantage - 59 personer.
60. BUKETTUR SØNDAG 16.04.2023 kl. 13-16
Travetur Stavshede plantage - 69 personer.
61. BUKETTUR SØNDAG 14.05.2023 kl. 13-16
Travetur Sønderskov til Kongeåen - 25 personer.
62. BUKETTUR SØNDAG 18.06.2023 kl. 13-16
Travetur Vejen Mose - 54 personer.
63. BUKETTUR SØNDAG 16.07.2023 kl. 13-16
Travetur Brændstrup - 51 personer.
64. BUKETTUR SØNDAG 20.08.2023 kl. 13-16
Travetur Holsted nord og Skibelundteltet - 52 personer.
65. BUKETTUR SØNDAG 10.09.2023 kl. 13-16
Travetur Rundt om Jels Midtsø - en del af Naturens Dag.
66. BUKETTUR SØNDAG 22.10.2023 kl. 13-16
Travetur Vejen-vandring - 42 deltagere.
67. BUKETTUR SØNDAG 12.11.2023 kl. 13-16
Travetur Kongeådalens efterskole og Kanonstillingen i Dover - 52 deltagere.
68. BUKETTUR SØNDAG 10.12.2023 kl. 13-16
Travetur Verdensmestre og Hjertestien - 45 personer.

1. Børnekulturdag - Marie Strøm og Karen Johanne ved perleværkstedets bålfad. **2.** Knud Feddersen parterer ørreder **3.** Buketbanden i Holsted. **4-7.** Fire af de 12 vaser, som Jette Löwwén Dall i 2023 lavede til årets 12 buketture.

Formidling - dagblade & sociale medier. Vejen Kunstmuseum formidler bredt gennem flest mulige kanaler. Stort set uden annonceringsmidler sker det fx gennem redaktionel omtale i den lokale og nationale dagspresse. Via Instagram er der daglige *Stories* og opslag næsten hver dag om mange forskellige sider af museets virke fra fortællinger om værker i samlingen over fx udstillingsopbygning og nyrehvervelser til fx de månedlige Buketture og relevante kunstværker rundt om i landet. I museets sale formidles til publikum gennem skiltning, foldere, opgaveark, bøger, omvisninger, workshops og meget mere.

MUSEETS GÆSTER & OMVISNINGER

I 2023 nåede årets besøg op på **19.678** gæster – det højeste antal i museets historie – sekunderet af 2018 og 2016, da museet havde 19.181 og 18.776 gæster.

Interessen for nybyggeriet mærkes og afspejles i det løft, der er sket fra tiden inden byggeriet, hvor det årlige besøg lå på omkring 18.000 personer. Det nye hus blev indviet den 1. juli 2022. Museets opsynspersonale modtager mange roser både fra det faste publikum og fra førstegangsgæster, hvoraf mange kommer og fortæller, at de netop kommer på anbefaling fra andre gæster. Det gode besøg skaber de gode ambassadører, der er museets vigtigste PR. Set i forhold til hovedstadsområdet potentielle publikum på 2,5 mio. indbyggere er det noget af en bedrift at nå op på **19.678** gæster i et af landets tyndt befolkede egne med et opland på omkring 300.000 potentielle museumsgængere!

Siden 2007 har museets "frie" enkeltgæster været registreret i tre overordnede grupper: mænd, kvinder og børn. Det sker for at se, hvordan besøget fordeler sig i forhold til den generaliserende betragtning om, at kunstmuseernes gæster er kvinder over 40. Vi må konstatere, at meget museumsstatistik er baseret på spørgeskemaer som oftest besvares af kvinder – selv om de målrettet udleveres til mænd. Som opsynet konstaterer, går par ofte på museum sammen, og der er derfor også en del mænd der går på kunstmuseum. Statistikken for 2023 siger, at **44 %** af museets gæster har været kvinder, **27 %** har været mænd og **29 %** har været børn og unge under 18 år. Heri er ikke indregnet de mange skoleklasser og billedskolebørn, der i årets løb gør brug af museets tilbud. Grupper på besøg noteres ej heller efter køn.

Fra januar til november har der været omkring **40** skoleklasser (ca. **928** personer) på besøg til omvisninger og værkstedsaktiviteter. Til julekalenderudstillingen i december blev **596** børn og unge vist om. Der har været **67** omvisninger for udefrakommende voksne på samlet **1564** gæster. Hertil kan lægges de **302 + 986** personer, der har deltaget i årets værkstedsaktiviteter i vinter- og efterårsferien. Sammenlagt med de ca. **1470** besøg i billedskolen betyder det, at godt over **5.846** – altså **29,7%** – af årets **19.678** gæster har et direkte møde med museets "varme hænder".

De gæster, der har mødt museets "varme hænder" forlader huset med konkret viden og oplevelser, der gør dem til nogle af museets bedste ambassadører. De er en meget god hjælp i udbredelsen af kendskabet til stedet, da museets budget ikke rummer midler til annoncering.

1. & 3. Et par af Jette Löwén Dalls 2023-vaser. **2.** Keramikeren ses i museets Skulptursal. **4.-5.** I november arrangerede Buketbanden også et Agernevent med såning af eger ved den kunstige gravhøj lidt nord for Skibelund Krat. **6.** En del af museets gæster tager en troldeksulptur med hjem. **7.** En billedskolelevers tulipan i blyant og akvarel. **8.** Ved Holger Clausens gamle traktor kunne man under Agerneventet i november få VARME HÆNDER!

MUSEETS FORSKNING

I det helt unikke projekt ALKYMISTISK TRÆF har ti nulevende "keramik- og glasurnørder" i workshops i maj og september 2022 samt i foråret 2023 i sparring med deres know-how og erfaringer givet bud på en praksisbaseret forskning i afkodning af den unikke keramik, som billedhugger Niels Hansen Jacobsen hentede ud af sine stentøjsovne i 1890'ernes Paris og senest fra 1907 fra sine ovne ved *Hytten* i den nordlige ende af Vejen. For fondsmidler har det også været muligt at engagere ingeniører med PMI- og XRF-scannere til måling på grundstofniveau bestanddele i de materialer, som billedhuggeren har brugt. Undervejs har de tilknyttede kunstnere udvalgt et eller flere af hans værker, som den enkelte er gået i dialog med – har afkodet og givet egne bud på nye variationer. Gennem nogle af de fremmeste nutidige fagfolks indsigter er der åbnet for helt nye indgange til de over 100 år gamle keramiske værker. Undervejs er vi alle blevet klogere. Projektet er ved at skrive om på dansk keramikhistorie. Det viser sig, at der også i Jylland findes ler, der kan tåle de høje stentøjsbrændinger – hvilket på sin vis har stået klart i årevis, da Gørding Teglværk med lokalt ler har haft en produktion af stentøjsklinker, der dog primært har været eksporteret til Tyskland – men bl.a. kan ses som belægning i specialformater i Skulptursalen på Vejen Kunstmuseum. Bornholm står altså ikke alene med stentøjsleret. På det afsluttende seminar i foråret 2024 blev det endog slået fast, at Hansen Jacobsen med stor sandsynlighed har arbejdet med celluloid – en af de tidligste plasttyper, ligesom han har arbejdet med metallegeringer, benmel, amalgam og mange andre på hans tid uventede materialer. Projekt har været den perfekte optakt til museets 100-års fødselsdag i sommeren 2024. Læs meget mere i museets blad, Kunst omkring Trolden nr. 4, 2022.

I anledning af Troldepringvandets 100-års fødselsdag har museet forsket i baggrunden for den springvandsbølge, der ramte Danmark fra slutningen af 1800-tallet med springvandet i Vejen som et senere højdepunkt. Kunsthistoriker Oskar Kristensen har været projektansat til at samle fortællingen om den national kontekst for de danske springvand med afsæt i bl.a. Foreningen til Hovedstadens Forskønnelses ønske om at smykke hovedstaden – og med udløbere rundt om i landet. Her har mange af landets springvand for første gang fået både en samlende fortælling og enkeltportrætter tegnes i bogen af bl.a. Gefionspringvandets tilblivelse og en række af Hansen Jacobsens projekter, der har involveret vand. Til udstillingen blev samlet værker, hvoraf mange aldrig tidligere har været udstillet.

SAMLINGSTILVÆKST 2023

Inv. VKV 3885 – inv. VKV 4049

Der er i 2023 oprettet 164 inventarnumre til registrering af samlingstilvæksten. Da fx samlinger af tegninger lejlighedsvis registreres med undernumre til en samlet indgang, er antallet af enkeltværker i samlingen derfor væsentlig større end det samlede antal inventarnumre.

Af årets samlingstilvækst på 164 numre er 126 kommet til som gaver – altså knap 76%, der alle er værker, der på forskellig vis udbygger museets samling og beriger Museum Danmarks beholdning – enkelte kunstnere repræsenteres nu for første gang i vores fælles hukommelse/de danske museers samlinger.

Gaver kommer ofte til gennem det netværk af kontakter til samlere og kunstner-slægtninge, som museet opbygger under forskning, skriveri og udstillingsarbejde. Det gælder fx sommerens gave på seks værker af Karen Hannover, der er kommet til som gave fra efterkommere, der var opmærksom på Vejen Kunstmuseums arbejde med dokumentation af kunstnerens virke. På samme måde er en stor SAXBO-samling kommet til som testamentarisk gave fra Michael Lønborg og særligt Jean René Gauguin-værker til minde om Jørgen Dalgaards centrale rolle.

Keramik. Som gave er modtaget samlingen af Karen Hannover-keramik suppleret med et enkelt køb af en lampefod fra 1914 solgt på auktion som ukendt kunstner. Som gaver er modtaget en fin samling SAXBO-keramik og danske keramik fra Jean Paul Guintrand til minde om Jørgen Dalgaard – bl.a. et par overdådigt dekorerede løver udført

I Keramiksamlingen ses her et par slægtninge til Karen Hannover med gaver til samlingen - tak!

af Emile Gallé. Han var en af art nouveau'ens centrale mester. De havde en særlig plads i Dalgaards samling, da han tidligt købte dem på auktion i Kbh. som udført af ukendt kunstner – til trods for, at Gallé har signeret dem med guld i den bemalede dekoration. På en gammel forespørgsel til museet kom en af Hansen Jacobsens skitser til et Fenja og Menja springvand til som gave fra privateje tidsnok til at komme i en montre under årets springvandsudstilling.

Museets samling af fransk keramik er vokset med de nedenfor nævnte gaver fra Ny Carlsbergfondet samt en kande af Eugène Lion købt fra privateje.

Nymølle-værkstedets produktion indkredses fortsat. Der er i år erhvervet 12 værker, hvoraf tre er udført af kvindelige kunstnere – se nedenfor.

Skulptur. Op til udstillingen om danske springvand erhvervedes på auktion en gipsversion af Anders Bundgaards portræt af grosserer Holger Petersen. På Baldersbæk ved Hovborg fik han opstillet to af billedhuggerens springvandsskulpturer – den harpespilende samt drengen med haveslangen, der begge var indlånt til museets udstilling. Portrætstatuetten står i bronze på Baldersbæk.

I forlængelse af museets store Arne Bang udstilling blev det muligt fra Frank Jägers datter at erhverve det portræthoved i plastilina af Sophus Claussen, som keramikeren i sin tid forærede forfatteren.

Talrige billedhuggere har som Hansen Jacobsen eksperimenteret med keramikken. Noget af en overraskelse var det dog i forbindelse med museets enorme SAXBO-udstilling i 2015 at opdage, at Rudolph Tegners statuette af de tørstige børn var udført i stentøj hos Nathalie Krebs, SAXBO. Den er som testamentarisk gave fra Michael Lønborg kommet til samlingen i Vejen. Billedhugger Mogens Bøggild var i samlingen repræsenteret med et uglaseret stentøjsrelief af en ørn. Det blev i 2023 suppleret med en tekande og vase udført hos Bing & Grøndahl med turkis glasur og relieffelter af dyr. Samlingen af Arno Malinowski-værker blev udbygget med keramik fra Dalgaard-donationen samt portrætmedaljoner foræret til museet af Hans Christian Fink. Adam Fischer-samlingen er udbygget med to små statuetter af henholdsvis en kvinde med en blomst og nogle dyr i buskads. Billedhugger Henrik Starcke blev i 2023 repræsenteret i samlingen med både et hoved produceret hos SAXBO samt med et kysende par – ligeledes i glaseret stentøj fra SAXBO, men med sokkel af beton. Henrik Starcke er repræsenteret med et stort krucifiks på langvæggen i kirken i Skodborg.

Maleri og tegninger. 2023 har været et år med en usædvanlig stor tilvækst i malerisamlingen. Ved opløsning af Bramminge Egnsmuseums malerisamling er museets samling af Eckhardt Johnsen-malerier vokset med to samt akvareller og et tegnet portræt af Bramminge-maleren Poul Poulsen, der nu er repræsenteret med fem lærreder, der bliver hans første i Museum Danmarks samling.

Museets samling af Jens Vige-malerier er stort set fordoblet på en storsindet donation fra samleren Frank Nicolajsen på otte malerier samt et enkelt køb på auktion. Jens Vige var en af de første kunstnere i det, der blev en kunstnerkoloni i Hammer Bakker. Han var en bekendt af Niels Hansen Jacobsen, der ved malerens død i 1908 udførte hans gravsten, der står på Garnisons Kirkegård i København.

Museets samling af malerier af den grundtvigianske kunstner Viggo Pedersen (1854-1926) er i 2023 vokset med to værker fra Frank Nicolajsen: maleriet *Vinhuset ved Dyssen, Skamstrup*. 1884 samt en pastel af et skovparti. På auktion er købt to malerier, der begge er fra 1904: *Oktobermorgen* i tempera på træplade samt hans interiør med kunstnerens hustru og datter.

På auktion erhvervede museet et maleri af kunstneren Christjern Schobius, der døde alt for ung. Mystisk er det, at motivet havde museet allerede købt for få år siden, men malet af Henriette Hahn, senere gift Brinckmann – læs mere i oversigten over årets udstillinger. Blandt de malere, der har været aktive lokalt, er Troels Trier og gudmund Iervad – begge i Askov-området. En efterkommer til forstanderen på Forsøgsgården i Askov har foræret museet værker af de to kunstnere, der både bliver bedre repræsenteret i samlingen samtidig med, at malerierne dokumenterer en del af egnens historie.

1. Den ene Émile Gallé-løve og den store Bjørn Wiinblad lågkrukke ankommer på museet. 2-4. Jens Vige malerier ankommer fra konserveringen, går på magasin i kælderen og hænger kort efter i Skibelundsalen.

Fra boet efter Jørgen Dalgaard er som gave modtaget en store, virtuos tegning af Bjørn Wiinblad, der har skildret tre ryttere i blå, rødt og sort. Dette er en side af hans virke, der endnu ikke er repræsenteret i Museum Danmark, som den fremgår af SARA.

De kvindelige kunstnere. 23% af årets tilvækst i samlingen er værker skabt af kvindelige kunstnere. Det er særligt blandt de keramiske værker, at mange kvindenavne dukker op såsom Karen Hannover og Nathalie Krebs samt dennes mange kvindelige medarbejdere. I den gradvise dokumentation af Nymølle-værkstedet dukker tre kvinder op med beskedne værker. En lille vase viser, at ES, der må dække over Ellinor Selchau – der ellers kun er repræsenteret i Museum Danmarks samling med en vandfarveskitse i samlingen hos Clay og stentøj i Vejen Kunstmuseums samling – mange år efter at hun i 20'erne eksperimenterede hos Patrick Nordström som ESO (Ellinor Selchau Olsen, da hun en tid var gift med keramik Thorild Olsen) også har bidraget med mindst et motiv til værkstedet ved Lyngby. Dertil leverede også Maggi Baaring og Kamma Svensson tegninger til dekorationer på små fade/tallerkener. Baaring er nu for første gang repræsenteret i Museum Danmarks samling, mens Svensson i forvejen var repræsenteret med to samlinger i museet i Tønder i den landsdel, hun var fra.

Fra Ole Færgeman har museet modtaget den portrættegning som hans slægtning, Pippi-tegneren, Ingrid Vang Nyman udførte af ham, da han var spæd.

Fra samleren Frank Nicolajsen har museet som gave modtaget Marie Sandholt selvportræt, der på bedste vis supplerer hendes lille maleri af en kunstner, der maler – formodentlig Anna E. Munch.

Museets samling af Elise Konstantin-Hansen-værker er i 2023 vokset med to gaver: En akvarel og en lille tegning/tryk af et spædbarn i en vugge. Akvarellen er et japansk inspireret studie af et par flyvende svaler/musejlere.

Tilskud til erhvervelser. Ny Carlsbergfondet har rundhåndet muliggjort køb fra et galleri i Paris af to stykker keramik af Georges Hoentschel (1855-1915), en vase af Alexandre Bigot (1862-1927) og to stykker Niels Hansen Jacobsen (1861-1941) keramik, der nu for første gang er kommet til Danmark. At den handlende tidligere har haft to af Hansen Jacobsens maskeportrætter af Gabriele – det seneste solgt til Orsay Museet – dokumenterer, at Hansen Jacobsen må have solgt en god del af sin keramik under sit ti år lange ophold i Paris. De nye værker udbygger museets samling af fransk kunstnerkeramik, der giver et perspektiv på den franske keramik i perioden, hvor Hansen Jacobsen var bosat i landet.

PERSONALE

Frederik Madsen, forvalter 37 t/uge

Marie Strøm, museumsinspektør 20 t/uge

Sophus Ejler Jepsen, projektansat formidler

Oskar Kristensen, projektansat medarbejder til springvandsudstillingen

Anne Charlotte Jacobsen, økonomi & kontor 32 t/uge

Karen Johanne Wichmann Bruhn, projektansat med ansvar for hjemmeside, PR & kontor

Majbrit Hansen, kontor & opsyn 30 t/uge

Charlotte Kissow Holm, opsyn 30 t/uge

Vibeke Sandvej Jørgensen, rengøring 30 t/uge

Inge de Place Volder weekendvagt efter aftale

Marianne Roland Munch weekendvagt efter aftale

Tove Hyldgaard weekendvagt efter aftale

Gitte Kristensen weekendvagt efter aftale

Eva Kjærgaard weekendvagt efter aftale

Vinnie Maj Madsen weekendvagt efter aftale

Bente Nørby weekendvagt efter aftale

Dorte Lehmkuhl weekendvagt efter aftale

Calle Vibild weekendvagt efter aftale

August 2023 var museets personale på udflugt til Svendborg og Faaborg som optakt til efterårets udstilling om Danske springvand. I Svendborg gjaldt det Niels Hansen Ja-

Et maleri af gudmund Iervad er kommet til samlingen som gave fra privateje. Ny Carlsbergfondet har skænket museet de tre stykker fransk keramik.

Museets personale på udflugt ved Niels Hansen Jacobsens Havfruespringvand på Torvet i Svendborg.

cobsens havfruespringvand på Torvet samt besøg hos SAK for at høre om Kai Nielsen samlingen. I Faaborg tog kolleger venligt imod til en fortælling om huset og særligt Kai Nielsen med bl.a. originalen i sandsten af Ymerbrønden, der i dag står på Torvet i en bronzeafstøbning. Gipsen, der blev lavet inden støbningen i bronze indgik i efterårets springvandsudstilling udlånt fra kunstmuseet Kunsten i Ålborg.

EKSTERNE MEDARBEJDER. Til det faglige arbejde sidder museets konservatorer i Kunstkonserveringen i Silkeborg samt i Konserveringscenter Vejle – ud over pensioneret gipskonservator Jørgen Bau og keramikonservator Lizzie Thamdrup, der tilkaldes på timebasis.

I det daglige og særligt i udstillingsarbejdet inddrages eksterne kompetencer hos: Alex Traneskov og Karsen Willadsen på Vejen Kommunes trykkeri, Ohrt Montage, belysningsmester Arthur van der Zagg, Ladelund Skilte, Narayana Press og mange andre

TROLDENS HAVEHOLD. På frivilligt initiativ, ført an af Marie Ulsdal, tog Troldens Havehold form i løbet af 2022 og er fortsat og cementeret i 2023. De beskærer, luer, flytter planter og giver haven den ekstra kærlighed, der skal til ved siden af plæneklippingen og pasning af belægningen, der varetages af haveholdet fra psykiatrien i Brørup. Vil du lejlighedsvis være med i arbejdet på Museumspladsen, må du meget gerne sende en mail til museum@vejen.dk.

UDVIKLING I MUSEETS AKTIVITETER & ØKONOMISKE FORHOLD

Over årene har pulje- og fondsmidler i samspil med de kommunale driftsmidler udvidet museets mulighedsrum. Det gjaldt også i 2023, hvor sommeren bød på den første store statslige særbevilling i museets historie. Takket være i særlig grad det lokale folketingsmedlem Anni Matthiessen, der har talt Troldværket sag, er der tilgået museet to mio. kr. fra Kulturministeriets udlodningsmidler. De er øremærkede til arbejdet med renovering af Troldværket, det gamle elværk, der skal danne rammen om museets omfattende formidlingsarbejde. Bygningen er skænket til museet af Aage og Johanne Louis-Hansens Fond.

I 2023 har Ny Carlsbergfondet bidraget med midler til trykning af bogen om de danske springvand, mens 15. Juni Fonden har bekostet Jette Löwén Dalls fremstilling af et keramisk relief om forfatteren Jacob Jacobsens hovedværk Tæjelowssjow til opsætning i det nordvestlige hjørne af hans store stue i den nordlige ende af museet. Forfatteren var billedhugger Niels Hansen Jacobsens bror. Statens Kunstfond, Augustinus Fonden, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal og Beckett-Fonden har tilsammen bidraget med over 1,5 mio. kr., der har muliggjort projektet *Alkymistisk Træf* med 3 workshops, 7 formidlende film, en bog og udstillingen, der vises på Vejen Kunstmuseum fra 10.9.23 og med forlængelse til den

1. Et par af museets weekendvagter, Inge de Place og Tove Hyldegaard, påtog sig at reparere overseglet til Skibelundteltet, der blev ramt af megen blæst under opstillingen i Holsted. **2.** Museets rengøringsmedarbejder Vibeke Jørgensen giver Wegner-stolene en god behandling. **3.** Troldens Havehold, anført af Marie Ulsdal yderst til venstre, er godt i gang på Museumspladsen. **4.** Foran porten til Kulturministeriet er borgmester Frank Schmidt-Hansen og folketingsmedlem Anni Matthiessen fotograferet den dag, den statslige bevilling på 2 mio. kr. blev annonceret.

10.11.2024. Efter aftale med Bornholms Kunstmuseum vises den i 2025 på Hjorths Fabrik i Rønne, Bornholm. Fondsmidlerne er indkommet hen over 2022, 2023 og 2024.

Dertil er 76% af årets tilvækst i samlingen modtaget som gaver – en udbygning, som ligger udenfor museets budget. Museet modtager ligeledes kærkommen redaktionel omtale i dagspressen – altså et ubetaleligt annonceringsaktiv med overvældende gode fortællinger om egnen. Slutteligt skal også anføres de mange frivillige medhjælpere i form af hjælpere til ferieværksteder. Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegns står for det store arbejde med at arrangere og gennemføre aftenarrangementerne på Vejen Kunstmuseum, hvor de sørger for alt fra kontakt til foredragsholdere til opstilling af stole og afrydning incl. alt omkring kaffe/te-servering.

Museets driftsbudget fik i 2020 en anseelig udvidelse. Der blev også bevilliget midler til udbygning af personalestaben. De blev først for alvor udmøntet fra omkring genåbningen af det nye museum i sommeren 2022. Til da har byggeriet og afledte udgifter krævet midlerne fx til ud- og indflytning af samlingerne, inventar og konservering.

For 2023 lød Vejen Kunstmuseums oprindelige kommunale budget incl. ydelser fra lønkontor, bygningsafdeling m.m. på 8.207.553 kr. ex. moms. Regnskabet endte på 11.010.313 kr. ex. moms takket være de aktiviteter, som det har været muligt at sætte i værk med fondsstøtte og et overført underskud indenfor den kommunale grænse.

Det er noget af en bedrift i et år, hvor Vejen Kunstmuseum har fejret Troldespringvandets 100-års fødselsdag med både en festaften og en stor bog om danske springvand i tiden omkring 1900 - en status, der hidtil ikke har eksisteret - samt workshops, film, bog, udstilling og forskning, der har kastet nyt lys over Niels Hansen Jacobsens keramik. Tilmed har der været masser af formidling, udstillinger og en særlig præsentation af et nyt værk af Ålborg-maleren Christjern Schobius.

Sommeren 2023 modtog museet to hædersbevisninger:

1. På museets vegne modtog Oskar Kristensen i København AICA/kunstkritikernes årspris i kategorien "Årets Kunstbegivenhed 2022" for åbningen af det nye Vejen Kunstmuseum. **2.** Under et bestyrelsesmøde først i juni måned dukkede "ubudne gæster" op for at overrække Udvikling Vejens Turismepris til Teresa Nielsen for arbejdet med at udvikle og udbrede kendskabet til Vejen Kunstmuseum. Fra venstre: Bestyrelsesformand Ulrik Kragh, museumsdirektør Teresa Nielsen og Lars Jensen fra Udvikling Vejen. **3.** Museets personale under udflugt til Faaborg Museum i august 2023.

